

In beweging...

Het belangrijkste gebaar

Aangezicht
Abba – Adam – Adonai – Al – Al-
fa – Algebieder – Algoede – Allerhoogste – Almach-
tige – Architect – Arts – Behouder – Beloner – Bescherm-
er – Bevrijder – Bewaarder – Bewaker – Bron – Brood – Bruidegom
Burcht – Christus – Drie-in-Een – Drie-eenge – Drievuldigheid – Eén
Eenge – Eengeborene – Eersteling – Eerstgeborene – Eeuwige – Elohim
Elyon – Ene – Enige
Gedrevene – Geest
Genade – Getrouwe
Gezegende – Gids
Heer – Heerser – Hei-
Herder – Hoeder
Ik ben – Ik zal er zijn
Kind – Kindeke
kind – Konings-
Leidsman – Leven
Levensvorst – Le-
tige – Majesteit
zoon – Messias
Nooitbegonnen'
dige – Ongeëven-
Oorzaak – Opgang
Oriënt – Overwinnaar
Priester – Prinse
Raadsman – Rechter
Roé – Roï – Roos – Rots
per – Schild – Schrift
Shaddai – Shammah – Sjalom – Soeverein – Ster – Sterkte – Tri-
omfator – Trooster – Vader – Verborgene – Verlosser – Vertrous-
ter – Verwinnaar – Verzoener – Vesting – Vorst – Vrede – Vredevorst
Vreugde – Vriend – Vuurvogel – Waarachtige – Waarheid
Water – Weg – Wever – Wijnstok – Wijsheid – Wonder-
baar – Woord – Wortel – Zaaier – Zaligmaker
Zebaoth – Zon – Zoon

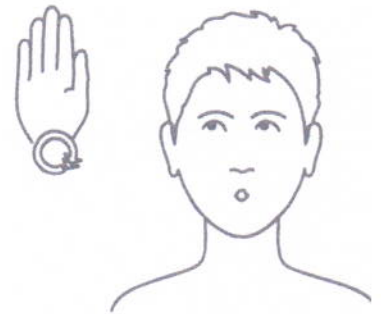
Formeerder – Gastheer
Geliefde – Geleide
Gever – Geweldige
God – Godsgetuige
land – Heilige – Held – Helper – Hemelleger-Heer
Hoeksteen – Hogepriester – Hoofd – Hoogste
Immanuël – Jahweh – Jehovah – Jezus
Koning – Koning-knecht – Konings-
lichaam – Lam – Leeuw- Leider
Levende – Levensbron
venswoord – Licht – Lichtengel – Liefde – Mach-
Maker – Man – Medicijn – Meester – Mensen-
Middelaar – Moeder – Morgenster – Naam
Offerlam – Olam – Omega – Onein-
aarde – Ongeziene – Onnoozle
Opgestane – Opperheer
Paaslam – Paracleet
Raadgever
Redder
Scep-
Schuilplaats

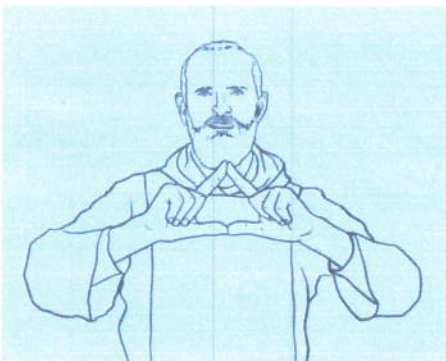
Deze zangregels zetten afgelopen zondag een onverwachte gedachtentrein in beweging, met als concrete uitkomst twee besluiten. Toen de pianist dit aanvangslied inzette kwam ik daar in eerste instantie als vanzelfsprekend in mee. Stille zoeken, in de rust komen; dat is een terugkerende, herkenbare wens. Mijn bestaan zit vol genoeg, dus ja: instemmen. Maar erna begon het. Mijn aandacht werd getrokken door de gebarende mensen voor me en daarmee kwamen de vragen: Hoe zing je dit lied nou, als je doof geboren bent? Als geluid volledig onbekend is, wat doet dat dan feitelijk met je? Als je wel ziet dat de pianist iets doet, maar nog nooit hebt gehoord wat er dan gebeurt? Als je altijd alleen via een doventolk kunt zien waar horende mensen het over hebben? En als volkomen stilte het grondgegeven is in je leven, lees je dit lied dan nog als verlangen? Of zing je het dan enkel als een constatering? Is dat constateren dan een nuchter feit of ervaar je het als pijnlijk? En welke gebaren moet je maken als je deze regels wilt mee-'zingen'? Voelt gebaren maken hetzelfde als zingen? Ik merk dat ik over doofheid denk in termen van gemis. Maar klopt dat wel? De dove mensen die ik onderling zie communiceren lijken met hun gebarenuitswisseling bijzonder levendig met elkaar om te gaan. Vaak levendiger dan al die *talking heads*, waar ik een van ben. Trouwens: als je niet weet wat je mist, omdat je het nooit gekend hebt, ervaar je het dan als 'missen'? Wat gaat er eigenlijk om in een doof iemand? Ik besloot om het na de dienst te gaan vragen. Dat had iets van een brug beklimmen en de oversteek maken naar de andere kant. Want ook al zitten de doven zichtbaar vooraan tijdens de kerkdienst en al drinken ze naderhand koffie in een open ruimte waar iedereen zo naar toe kan... dat blijkt zelden te gebeuren. Ze zijn een minderheid, staan apart. Eerlijk gezegd was ik de afgelopen 11 jaar nog nooit in die ontmoetingsruimte geweest, toch smaakt deze eerste keer naar meer. Vanwege hun reacties en een paar toegespeelde ideeën: ga gebaren oefenen, kom vaker koffie drinken en mee-'praten', observeer doventolken op tv.

Handen vol woorden

Als de oren het laten afweten, dan vinden dove baby's een ander communicatiekanaal: ze pikken de bewegingen op die ze zien en gaan die imiteren. Hun taalontwikkeling doorloopt dan een zelfde fasering en timing als bij hun horende leeftijdgenootjes. Fascinerend: ze leren een *visuele taal* aan! Geluid horen – klank, intonatie, volume, expressie – wordt vervangen door geluiden *zien*. Daar blijkt een hele systematiek achter te zitten die een doof kind schijnbaar

moeiteloos aanleert. Onze Nederlandse Gebarentaal omvat minstens 14.000 handgebaren en kent een heel eigen grammatica, nogal anders dan gesproken en geschreven Nederlands. Er gaat een nieuwe wereld open! Voorbeeld? Hierboven zie je de vlakke vorm van de rechterhand getekend met onderin een symbool, dat duidt op een cirkelbeweging die één of meerdere keren wordt herhaald. Het gebaar dat gemaakt wordt met deze ronddraaiende B1-hand - zoals die in dovenonderwijs wordt genoemd - verwijst zo naar het begrip: GOD.

Luisteren met de ogen

Geluidloos leven. Hoe is het om dan te zien dat medegelovigen met zang en muziek God groot maken? Ik zie de doven voor me wel meedoen, maar op hun manier, al gebarend. Voor mij blijft het nog onvoorstelbaar wat er dan in hen gebeurt. Zingen zonder melodie, kan dat? En komt de variatie en rijkdom van gezongen taal binnen? In onze kerk wordt geput uit een zeer diverse schat aan liederen, die komen uit Taizé, van Iona, van Schrijvers voor Gerechtigheid, uit Psalmen voor Nu. Een tijd geleden nam ik twee veel gebruikte zangbundels door op de namen die erin gebruikt worden voor God. In het cirkelsymbool heb ik ze alle opgenomen. Aanduidingen die alleen in het Liedboek gebruikt worden kleurde ik **olijfgroen**. Godsnamen,

exclusief in de Opwekkingbundel zijn **zeblauw** gemaakt. Verwijzingen die in beide zangboeken voorkomen zijn **rood** getypt. Met de 165 namen waarmee in al deze liederen de werkelijkheid van God wordt aangeduid ga ik de komende tijd aan de slag. Want ik nam nog een 2^e besluit: de komende zondagen schuif ik zo'n 5 rijen naar voren in de kerk. Dan kan ik beter zien wat de tolk met gebaren uitdrukt als ik meezing. Want hanteren doven eenzelfde rijkdom aan handgebaren als al deze gezongen benamingen? Originaliteit is er in de dovenwereld zeker. Want voor hetzelfde woord in onze gesproken taal bestaan soms meerdere gebaren. Zo bedachten Trappister monniken voor het begrip 'God' deze driehoek. Symbool voor de Drie-eenheid, vermoed ik. Hoe dan ook, de komende tijd kan ik mijn ogen uitkijken!